

Erfaren kvartett förbereder sin reträtt

En dag på Göta Älv

med Carl Michael Bellman

VÄLKOMMEN till årets sommarnummer av personaltidningen.

Tiden går fort och semestern närmar sig med stormsteg. Det har varit en hektisk vår med mycket att göra i verksamheten. Vi har samtidigt haft många frågor att hantera vid sidan av den ordinarie driften.

En av dessa är frågan om ny Hisingsbro i Göteborg, som varit ett ärende för oss sedan 2009 då Göteborg informerade att de ville ersätta den nuvarande Göta älvbron med en ny bro med betydligt lägre seglingsfri höjd.

Efter många turer har frågan nu slutligen avgjorts i Mark- och miljööverdomstolen. Domstolen beslutade dessvärre att ge Göteborg rätt att bygga en bro med seglingsfri höjd om ca 12 meter.

Tyvärr fick vi och många andra inte gehör för ståndpunkten att göra den nya bron lika hög som dagens. Det känns samtidigt bra att frågan nu blivit ordentligt prövad. Till det positiva hör också att det i Domstolens beslut tydligt uttrycks att handelsjöfarten på Göta älv är av riksintresse och att den nya bron måste öppnas tillräckligt ofta för att inte handelssjöfarten ska komma till skada.

En annan högaktuell fråga är den om nya slussar i Göta älv. Slussarnas framtid var också huvudpunkten på dagordningen under den heldagstur på Göta älv som undertecknad närvarade vid i våras och som du kan läsa om på nästkommande sida.

Sommaren är normalt en tid med många nya medarbetare i våra hamnar. Varje ny "Vänerhamnare" ska självklart introduceras på bästa sätt, inte minst vad gäller säkerheten. Hjälp de nya att i varje arbetsmoment ha säkerheten i åtanke och att alltid följa instruktioner och säkerhetsanvisningar!

Ha en riktigt skön sommar!

Göran Lidström, VD

i VÄNERHAMN

Stuvargatan 1, 652 21 Karlstad
Telefon 054-14 48 60
Mail vanerhamn@vanerhamn.se
www.vanerhamn.se

Ansvarig utgivare Göran Lidström
Redaktör Mikael Hallgren

Form Preferens AB
Text Preferens AB
Bilder Preferens AB,
Margareta Valdemarsdotter
Tryck City Tryck

NYCKELTAL 2011 - 2015

Nyckeltal	2011	2012	2013	2014	2015
Nettoomsättning	161,0	156,2	151,4	153,8	157,3
Resultat efter finansiella poster	7,8	9,2	10,7	12,5	13,0
Balansomslutning	127,6	132,1	137,4	153,2	162,5
Med. ant årsanställda	123	114	109	105	109
Soliditet	68%	71%	73%	69%	69%
Hanterat sjögods (VHAB milj ton)	1,50	1,48	1,45	1,42	1,37
Hanterat gods totalt (VHAB milj ton)	2,69	2,66	2,56	2,54	2,56

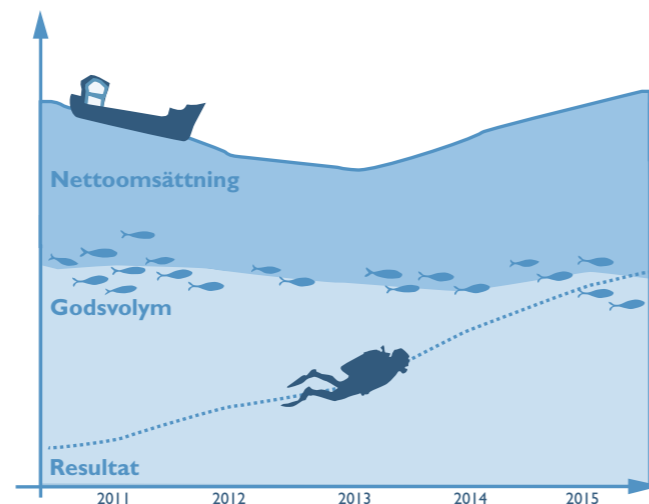
Mångsidigheten gör oss starka och stabila

2015 går till historien som ett bra år för Vänerhamn, där intäkterna ökade med 3,5 mkr. Sjögodsvolymen fortsatte tyvärr att vika något, men kompenseras av att landgodstakten var hög och jämn. Vänerterminalen ökade sitt tonnage med 9% och Kristinehamn med 12%. Detta gav en sammantagen volymökning för hela Vänerhamn med 1% under 2015.

Hamnarna i norra delen av Vänern hade en högre aktivitetsnivå än de sydliga. Detta avspeglade sig i hamnarnas resultat och styr också fokuseringen mot olika frågor i olika hamnar. Vissa hamnar fordrar expansion medan andra har mindre ytor kvar att fylla.

Det sammantaget goda resultatet visar tydligt på styrkan i att vi finns på flera olika platser och har kompetensen att hantera vitt skilda godsslag. Helheten bidrar till att mildra såväl geografiska som kundrelaterade svängningar i godsflödena.

Under 2015 investerade Vänerhamn 19 mkr, bland annat i ett nytt magasin och ersättningstruckar till Vänerterminalen, lastmaskiner till Karlstad och Otterbäcken samt en ny 8-tonstruck till Kristinehamn.

UPPLYSANDE BÅTTUR med Carl Michael Bellman

En tidig vårmorgon i början av april samlades västsvenska politiker och ett antal andra beslutsfattare inom sjönäringen vid Lilla Bommen i Göteborg, för en gemensam heldag med M/S Carl Michael Bellman längs Göta älv. Dagordningen var lång, men med ett tydligt fokus på de högaktuella frågorna kring renoveringen av älvens slussar.

Arrangör för dagens evenemang var *Styrgruppen för stråkstudie Vänerstråket* som, tillsammans med inbjudna föredragshållare, berättade om utvecklingen kring Göteborgs hamn, om framtida naturpåverkan på Göta älv samt – inte minst – om nuläget i den pågående utredningen kring älvens slussar.

Naturligt nog kom mycket av fokus att landa på just slussfrågan. Trafikverkets Bertil Hallman, som ansvarar för utredningen, redovisade tillsammans med Patrick Benrick från Göteborgs hamn, var man står idag.

Vänerstråket och slussarna har, av Riksdagen i den senaste nationella planen, pekats ut som en så kallad *namngiven brist i transportsystemet*.

Trafikverket har i sin fördjupade utredning identifierat två utredningsalternativ.

1. Nybyggnation av ny slussled
2. Avveckling av slussarna

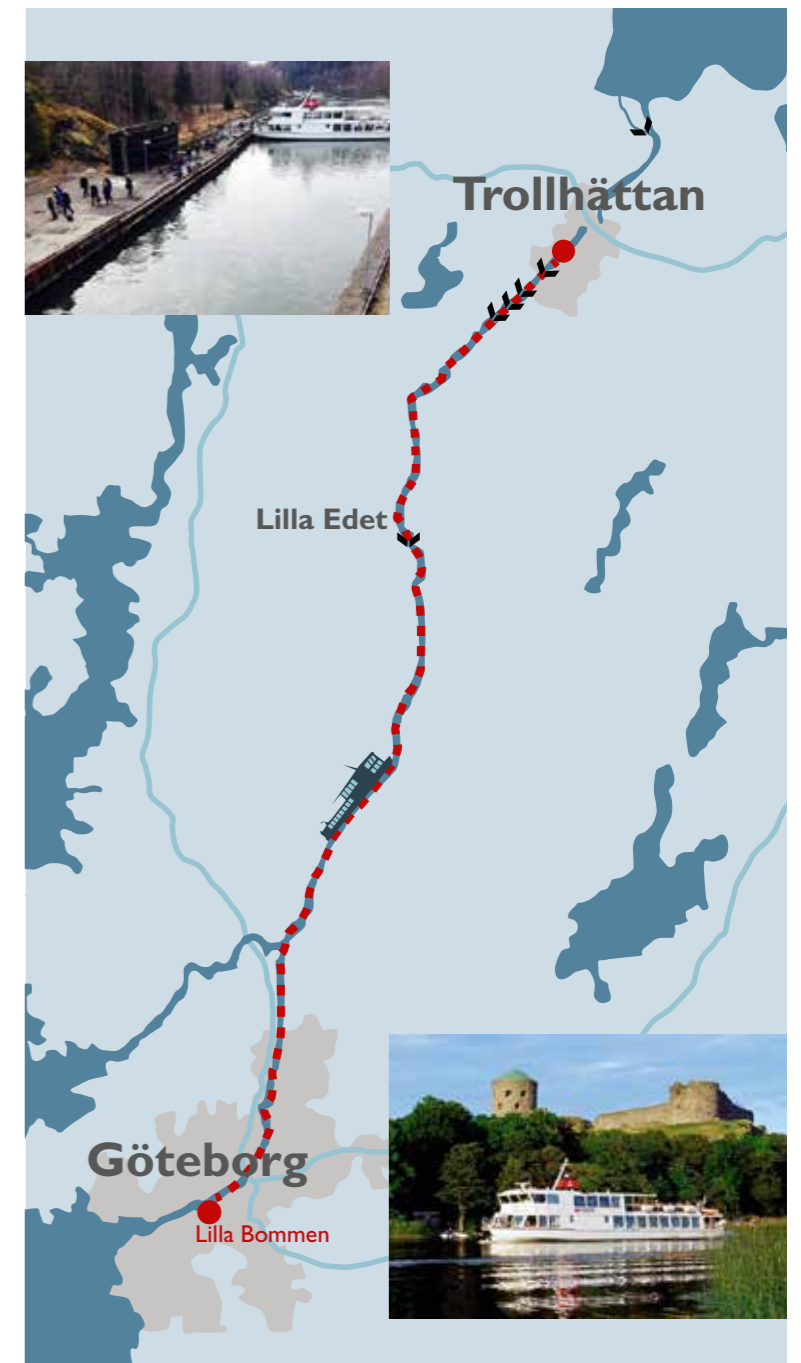
Ett första beslutsunderlag ska vara klart redan vid det kommande halvårsskiftet. Underlaget ska därefter kompletteras och förankras under hösten 2016. Trafikverkets förslag till nationell plan för 2018-25 ska läggas fram senast i juni 2017, varefter beslut ska tas under våren 2018.

MED PÅ BÅTEN fanns Vänerhamns VD Göran Lidström som tillsammans med Avatar Logistics Johan Lantz gav en resumé kring utvecklingen av godstrafiken och hamnverksamheten runt Vänern.

Göran tolkar också tonläget i slussfrågan.

– Det finns en tydlig politisk önskan att nyttja sjöfarten mer, vilket talar för nya slussar. För att få ett beslut i "vår riktning" är det dock samtidigt viktigt att kunna påvisa att det finns ytterligare godsvolymer som potentiellt skulle kunna transporteras på Vänern/Göta älv.

Själva resan inleddes i Göteborgs hamn. Förmiddagen tillbringades längs älven på M/S Carl Michael Bellman och avslutades vid Trollhättans slussar. Efter lunch och en avslutande rundvandring i Slussparken i Trollhättan, transporterades deltagarna med buss åter till Göteborg.

ERFAREN KVARTETT

förbereder sin reträtt

Om bara några veckor, den 14 juli, slås ett svårslaget och smått formidabelt rekord i Kristinehamns hamn. Fyra av företagets verkliga legendarer har då tillsammans gjort 160 år i Vänerhamns tjänst. Vi lyfter på hatten för Peggy Larsson, Per-Olov Torelöv, Angelika Nielsen och Bertil Backman och tackar för ett fantastiskt arbete.

PEGGY LARSSON
Anställd: 13 maj 1974
Tjänsteår: 42
Planer: Pension i augusti

PER-OLOV TORELÖV
Anställd: 1 juli 1977
Tjänsteår: 39
Planer: Jobbar på några år till

ANGELIKA NIELSEN
Anställd: 15 augusti 1977
Tjänsteår: 39
Planer: Har mer att ge

BERTIL BACKMAN
Anställd: 23 augusti 1976
Tjänsteår: 40
Planer: Kämpar vidare

160år
I VÄNERHAMN

ÅTSKILLIGA FARTYGG har anlöpt kajen i Kristinehamn sedan grindstugans rutinerade besättning gjorde sitt intåg. När Peggy Larsson, Bertil Backman, Angelika Nielsen och Per-Olov Torelöv tog sina första hamnsteg i mitten av 1970-talet var det mycket som såg annorlunda ut.

Totalt jobbade då 45 tjänstemän i hamnen att jämföra med dagens fem. 24 av dessa tillhörde O.F Ahlmarks & Co som var kvartettens ursprungliga arbetsgivare. Arbetsplatsen var ett trångt och omodernt kontor några hundra meter närmare centrum.

– Den kanske största skillnaden för oss "administratörer" var att vi i början arbetade helt utan datorer, berättar Bertil. Allt som gjordes krävde pappersdokumentation och pärnarna med de spritkopior som "reglementet" erfordrade var tillräckligt många för att fylla ett helt magasin.

Närvarorapportering och löneunderlag samlades i en gemensam maskinskriven personalliggare.

Den första datorn – en då toppmodern IBM – köptes in i juni 1977.

– Själva datorn var stor som en oljetank men hade en bildskärm som motsvarade dagens Smartphones, säger Per-Olov.

Personalliggaren samlade data om personalen

Den 14 juli har Peggy Larsson, Per-Olov Torelöv, Angelika Nielsen och Bertil Backman tillsammans gjort exakt 160 år i Vänerhamns tjänst.

EN ANNAN STOR SKILLNAD är att hamnen då var vidöppen för trafik och obehöriga. Dagens inhägnader och bevakningsanordningar saknades länge helt.

– Sett till säkerheten och arbetsmiljön är detta givetvis en förändring till det bättre, konstateras samstämmigt. Tidigare kunde hamnen gästas av vem som helst, dygnet runt. Vid något tillfälle fann vi ett par träskor vid kajkanten en morgon då vi kom till jobbet. Innehavaren är ännu okänd.

VAR DET DÅ BÄTTRE FÖRR? Kvartetten tar tid på sig och funderar.

– Självlklart är det mycket som går lättare nu än då, säger Angelika. Både administrativt och ute på kajen har vi helt andra hjälpmedel för det dagliga arbetet. Samtidigt saknar jag en del av de personliga kontakter som tidigare var en del av vardagen. Det var mera "hyss" på kajen förr.

Vid frågan om roliga och spännande episoder flödar minnena över kaffebordet.

Här finns komiska historier om nattliga brandlarm från ryska kaptener, om vågade personlyft från filipinska besättningsmän och om försvunna sjömän som efter räddningstjänstens och polisens ankomst simmande återvänder till båten.

Här finns också stolta berättelser om hantering av svåra gods som jättelika, 12 meter långa, gjutgods från England, om vindkraftverk, öltankar och "broken rice".

– Det är inte mycket som vi *inte* har hanterat i hamnen, säger Peggy.

DEN 14:E JULI har de "ärrade veteranerna" tillsammans spenderat 160 år i hamnen.

Peggy, som anställdes först, är också den som först lämnar skutan. Övriga tre ser pensionen komma men känner fortfarande att man har mer att ge.

– Självlklart kommer det att kännas egendomligt när gänget splittras, säger man i en mun. Det kommer också att bli en utmaning för den eller de som ska ersätta oss. Rutinerna och "det osynliga samspelet" har över en fyrtioårsperiod satt sig djupt i väggarna och det kommer att ta tid för kommande efterträdare att styra om.

Miljövänligt ljus i våra hamnar

Energisnål belysning gör på allvar entré i våra hamnar. Ett stort antal LED-armaturer har redan monterats, och fler är på väg.

Under senaste tvåårsperioden har Vänerhamn, med Tekniska chefen Martin Lindskog i spetsen, arbetat med att ersätta gamla ljusarmaturer i hamnarna med nya, energisnåla LED-varianter. Arbetet påbörjades 2014 vid Vänerterminalen.

Här har, fram till idag, nära 300 armaturer bytts ut. LED har även provats i ljusmaster i Otterbäcken samt i ett av magasinerna i Kristinehamn.

– Det här är ett jobb som känns bra på flera sätt, säger Martin. LED-tekniken reducerar energiåtgången med 50-60% vilket är bra för miljön. Med detta följer också minskade energikostnader för Vänerhamn som bolag.

I en LED-armatur omvandlas 90% av energin till ljus och enbart 10% förbrukas till värme.

Vänerterminalens armaturer har anpassats utifrån Vänerhamns krav och har en ljusbild likvärdig sina föregångare.

Fortsatt användande av LED-tekniken kommer löpande att utvärderas. Den höga investeringskostnaden gör dock att det i dagsläget bara är ekonomiskt försvarbart i magasin och lysmaster där lamporna lyser många timmar per dygn.

Ombyggd kran ger bättre sikt i lastutrymmet

För något år sedan investerade Vänerhamn i en begagnad hamnkran Sennebogen 870. – Det är svårt att köpa en begagnad maskin som svarar upp mot alla önskemål, då marknaden för begagnade hamnkranar är begränsad, säger Martin Lindskog,

Vänerhamns Tekniska chef. Därför köptes kranen med vetskap om att en hyttförlängning skulle komma att krävas för att underlätta lastning och lossning av fartyg. Bilderna visar kranförarens förbättrade sikt ner i fartygets lastutrymme.

UTAN HYTTFÖRLÄNGNING

MED HYTTFÖRLÄNGNING

Storsäck med gödning i Lidköpings hamn

Näringsämnesspecialisten Yara AB hyr sedan i våras lagerutrymme i Lidköpings hamn.

Magasinet är avsett för mellanlagring av gödning i storsäck som ankommer hamnen per båt.

Vänerhamn tar emot och lossar godset men svarar även för utlastning till lastbil.

Kinesisk eukalyptusflis i Karlstads hamn

Kajen i Karlstads hamn fylls av flis. Personalen har under våren arbetat för högtryck med att tömma 250 containrar – totalt 5 500 ton – med kinesisk eukalyptusflis som kommit med fartyg till Göteborg och därifrån med tåg till Karlstad.

Den lossade flisen lastas på flislastbilar och transporteras till ett svensk massabruk, där den förvandlas till pappersmassa.

Den färdiga massan balas och återförs med bil till hamnen där den stuffas i containrar inför returresan till Kina. Totalt beräknas återfrakten omfatta ca 100 containrar, motsvarande 2 500 ton.

– Uppdraget ger oss chansen att värka fram en smart totallösning kring ett komplext projekt, säger Tobias Häggfalk, Vänerhamns marknads- och försäljningschef. I det här fallet har utmaningen varit att få effektivitet och ekonomi i ett flöde som innehåller många moment. Med facit i hand tycker jag att vi lyckats bra.

VÄNERN!

Hur stor är egentligen Väneren?

Väneren är Sveriges särklassigt största insjö med en total sjöarea på totalt 5 650 km². Närmast att jämföra är Vättern (1 910 m²) och Mälaren (1 120 m²). Storleken gör Väneren till nummer tre i Europa efter Ladoga och Onega.

Vad finner du i och runt Väneren?

Väneren – med en kuststräcka på totalt 4 800 km – omgärdas av 14 kommuner och tre landskap. Värmland, Dalsland och Västergötland gränsar alla till Väneren. Väneren erbjuder Europas största sötvattensskärgård med drygt 22 000 öar, kobbar och skär. Störst är Torsö utanför Mariestad, följt av Källandsö och Hammarö.

In- och utflöden?

Väneren har ett avrinningsområde som är cirka 46 880 km² stort. Några av vattendragen som rinner ut i Väneren är Klarälven, Upperusälven, Byälven, Norsälven, Tidan och Lidan. Från Väneren fortsätter vattnet via Göta Älv till havet.

Vad vet vi om Vänerens uppkomst?

Väneren tros ha bildats efter den senaste istiden för omkring 10 000 år sedan. När isen smälte var Sverige täckt av en långsgående vattenmassa som gav förbindelse mellan Kattegatt och Bottenhavet. Landhöjningar gjorde att sjöar som Väneren och Vättern skars av från havet. De tidigare förbindelserna med havet innebär att det idag finns arter i Väneren, till exempel Vänerlax, som normalt inte lever i sötvatten.

Är Väneren djup?

Väneren har ett medeldjup på 27 meter, vilket ska jämföras med den betydligt djupare Vättern som har ett medeldjup på 40 meter. Det största uppmätta djupet i Väneren är 106 meter.

Finns det någon fisk?

Väneren är landets mest betydelsefulla sjö för yrkesfisket. Idag finns omkring 80 yrkesfiskare runt Väneren.

I Väneren trivs både kall- och varmvattensarter. Sjöns storlek gör att vissa arter som normalt förknippas med havet trivs här. Totalt finns det 38 arter som stadigvarande lever i Väneren.

KAJKANTEN

SETT & HÖRT I VÄNERHAMN

5 SNABBA

TOBIAS ÖST

Ålder: 40 år

Arbetsuppgifter: Klarering men också andra administrativa uppgifter.

Familj: Flickvän och ett barn på 5 år. I dagarna väntas tillökning till familjen.

Bor: Permanentboendet utanför Vänersborg, men har också en övernattningsslägenhet i Lidköping.

Intressen: Inbiten fiskare med intresse för vildmarksliv i alla former. Har också fuskat lite med golf.

1 Hur hamnade en dalslänning som du vid hamnen i Otterbäcken?

Ja, vägen har ju inte varit spikrak. Har länge jobbat inom jord- och skogsbruket och därefter 14 år på SAAB i Trollhättan. För några år sedan klev jag på en utbildning i Transportlogistik i Vänersborg. Fick ifjol sommar praktik här i hamnen och när tillfälle i höstas bjöds till en fast tjänst högg jag på kroken.

2 Vad gör du en vanlig arbetsdag?

En tjuvning med jobbet är att veckorna sällan ser likadana ut. De flesta dagar påbörjas med en gemensam morgongenomgång. Har vi båt i hamnen upptas mycket av tiden med att se till att allt fungerar, både för besättningen och kajpersonalen. Även båtlösa dagar kretsar mycket av jobbet kring vägning och dokumentation.

3 Vad är kryddan med jobbet?

Jag har alltid tyckt att det är häftigt med stora fartyg. Här får jag kombinera båtintresset med dagliga kontakter med trevliga människor inom exakt det område jag utbildat mig för.

4 Några baksidor?

Väldigt få. Ska jag nämna något är det väl de oregelbundna arbetstiderna. Båtarna kommer när de kommer och går oberoende av tid på dygnet. Med familj och barn kan detta ibland vara lite marigt.

5 Blir det något fiske i sommar?

Fiskandet tog mer av min tid förr. Men visst ska vi försöka dra en och annan Vänerabborre under semestern.

Då får man önska lycka till!

Tack för det. Ha en fin sommar.

